

Lasten kuuleminen päiväkodin merkityksestä ja toiveiden esiopetuksesta

Lasten mielipiteitä on kuultu osana lapsivaikutusten ennakoarviointia. 5-vuotiaita ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen osallistuvia lapsia on haastateltu siitä, mitä he pitävät tärkeänä päiväkodissa, mistä he eivät pidä ja millainen olisi heidän toiveidensa esiopetus. Lisäksi lapset valokuvasivat itselleen tärkeitä asioita päiväkodissa. Haastatteluihin osallistui 15 lasta. Haastattelut toteutettiin huoltajien luvalla päiväkodeissa ja haastattelijoina toimivat varhaiskasvatuksen työntekijät. Haastattelijat kysyivät tarpeen mukaan myös tarkentavia kysymyksiä. Lasten mielipiteitä on otettu huomioon osana vaikutusten ennakoarviointia.

Mistä tykkäät päiväkodissa?

” Jag gillar mat på dagis, legon, bilar och sjunga.”

”Leka, bygga, åka med cykel o baka.”

Lähes kaikki lapset kertoivat tykkävänsä päiväkodissa erityisesti leikkimisestä. (10) Toisena lempipuuhana mainittiin erityisesti piirtäminen (5). Kaksi vastaajaa mainitsi myös pitävänsä erityisesti päiväkodin ruuasta. Tykätymmistä leikeistä mainittiin erikseen majan rakennus, rakentelu, legoilla leikkiminen (2), ulkona leikkiminen (3), autoilla leikkiminen (3), hevosilla leikkiminen ja hamahelmillä rakentelu. Tykättyä oli myös leipominen ja laulaminen.

Leikki onkin sekä varhaiskasvatuksessa että esiopetuksessa keskeinen toimintatapa, ja leikin merkitys korostuu myös varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustassa. Sipoon varhaiskasvatussuunnitelmassa leikin merkitystä kuvataan seuraavasti:

”Lapsen leikki lähtökohtana - leikki on varhaiskasvatusikäisten lasten oppimiselle merkityksellistä. Se on lasta motivoivaa ja iloa tuottavaa toimintaa, jossa lapset samalla oppivat monia taitoja ja omaksuvat tietoa. Aikuinen ymmärtää leikin itseisarvon sekä pedagogisen merkityksen oppimisessa ja lasten kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa.”
(Sipoon varhaiskasvatussuunnitelma 2019, s.8)

Mikä on sinulle päiväkodissa kaikista tärkeintä?

”Leka med kompisar.”

”Att vara vän med alla.”

”Viktigaste är att äta och dricka, sova.”

Tärkeimmäksi asiaksi päiväkodissa lapset mainitsivat leikkimisen (6) sekä kaverit (5). Myös perustarpeiden huomiointi (4) kuten syöminen, juominen, lepääminen ja ulkovaatteet saivat

mainintoja. Muina tärkeinä asioina mainittiin ”tätien näkeminen”, tarkkana oleminen, sekä ryhmän yhteiset kokoontumiset.

Kuten lasten vastauksista nähdään, vertaissuhteilla on lapsille merkittävä itseisarvo arjen toiminnassa. Lasten vertaissuhteet ja vuorovaikutus kavereiden kanssa ovat keskiössä myös varhaiskasvatuksen lainsäädännön tavoitteissa, jaetussa arvopohjassa sekä varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Positiiviset vertaissuhteet ja vertaisten hyväksyntä edistävät lapsen sosiaalista ja emotionaalista kehitystä ja tukevat vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Ne voivat myös merkittäväällä tavalla toimia lasta syrjäytymiseltä suojaavina tekijöinä.

Onko jotain mistä et tykkää päiväkodissa?

”Tycker inte om när ingen leker med mig, tycker inte om att springa för hårt. Tycker inte om när någon härmar mig. Vill vara i fred.”

”Att man pratar om wc-bytta vid maten.”

”Jag gillar inte kokos-mango krämen till mellanmål.”

Eniten lasten vastauksissa korostuivat kaverisuhteissa tapahtuvat riidat, leikistä ulkopuolelle jääminen hännäminen ja kiusaaminen (7). Lasten väliset ristiriitatilanteet ovat yleisiä varhaiskasvatuksessa, ja keskeistä onkin sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelu yhdessä aikuisen ja vertaisryhmän kanssa. Sipoon varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on käytössä kiusaamisen ehkäisyn toimintasuunnitelma, jonka mukaisesti aikuiset ehkäisevät ja puuttuvat kiusaamiseen.

Lepohetki ei ollut kolmen vastaajan mieleen (3), mikä on viisivuotiailla melko yleistä, sillä vaikka lapset tarvitsevat lepoa ja rauhoittumista päivän aikana, suurin osa ei enää nuku päiväunia. Mainintoja saivat myös asiaton puhe ruokapöydässä, ei-mieluinen välipala sekä kova meteli ja jos täytyy juosta liian lujaa.

Millaista sun mielestä eskarissa on?

”Tror det är bra i förskolan. Man gör förskole-juttun. Man kan leka. Roligt med många kompisar.”

”Kiva att leka i förskolan. Läs sig bokstäver. Roligt med några kompisar. Någon kanske retar. ”

Suurin osa vastaajista suhtautui ajatukseen tulevasta esiopetuksesta positiivisesti (9). Useampi vastasi myös ”en tiedä” (3), perustellen vastausta sillä, ettei ole vielä ollut eskarissa. Yksittäisiä mainintoja olivat jännittävä, ei-kiva ja mahdollinen kiusaaminen. Yksi vastaajista kertoi erityisesti pitävänsä läksyistä.

Jos saisit päättää, millainen sun eskari olisi? Mitä olisi sun toiveiden eskarissa?

”Vara ute och leka, äta, skriva bokstäver.”

”I Gumbo, man får titta på båtar, man får krama och pussa varandra och leka i en lek bus.”

”En stor förskola med många barn nära mitt hem i Box.”

Lasten vastauksissa toiveiden esiopetuksesta painottuivat hyvät lelut ja varusteet (8), joita esiopetuksessa tulisi olla. Lasten toiveissa olisi, että esiopetuksesta löytyisi muun muassa leikkiauto tai -bussi, johon voi mennä sisälle, paljon leluautoja ja parkkipaikkoja niille, iPad, taikahiekkaa, barbeja, nukkeja, eläimiä, legoja, pehmoja, kyniä ja paperia. Hyvien toimintavälineiden lisäksi haaveissa olisi myös televisio, jäätelöä ja karkkia. Esikoulurakennuksesta toivottiin hauskan näköistä ja värikästä, talon olisi hyvä olla esimerkiksi sininen, vihreä, punainen, kullan värinen, ruskea, oranssi tai lila, ja siellä tulisi olla kasveja.

Kolme vastaajista toivoi, että esikoulun lähellä olisi metsä, jossa voi leikkiä, tai muuten mahdollisuus ulkoleikkeihin. (3) Kodin lähellä olevaa eskaria toivoi kolme vastaajaa. (3) Erikseen maininnat saivat Boxin kylä (2) sekä Gumbostrand (1). Lapset ottivat kantaa myös sopivaan lapsimäärään. Heidän mielestään esiopetuksessa tulisi olla paljon lapsia (4) tai yhtä monta kuin nykyisessä ryhmässä eli 19. Yksi vastaajista menisi mieluummin eskariin, jossa on vähän lapsia, ja toinen vastasi leikkivänsä mieluiten lasten kanssa, jotka hän tuntee.

Kuva 1. Copilot Designer -tekoälyn laatima kuva lasten toiveiden eskarista

Päiväkotirakennus on värikäs. Päiväkoti on lähellä metsää. Päiväkodin pihalla leikkii 15 lasta. Päiväkodissa on leikkiautoja, nukkeja, eläimiä, legoja, pehmoleluja, kyniä ja paperia piirtämiseen sekä jäätelöä ja karkkia. Aurinko paistaa ja pihalla on keinut. Tapahtumapaikka on Suomi.

Valokuvaustehtävä: mikä on parasta päiväkodissa

Lapset valokuvasivat päiväkodissa asioita, joista he pitävät eniten tai joka on heidän mielestään päiväkodissa parasta. Kuvia otti 11 lasta, joista jokainen sai ottaa kaksi kuvaa. Suurin osa otti kuvia välittömästä lähiympäristöstä omista sen hetkisistä lempileikeistään. Neljä lasta otti kuvan itselleen tärkeästä ystävästä. Kuvia, joissa on lapsia, ei kuitenkaan tietosuojaesitystä julkaista. Kuvissa toistuivat samat asiat kuin sanallisissa vastauksissa: kaverit (4), piirtäminen (6), legot (4), pehmot (2), rakentelu, autot, kotileikki, palapelit, hevonen, sekä kauniina koettu ympäristö.

Kuva 2. Lapsille tärkeitä asioita päiväkodissa

